

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/56/2015
Identifikačné číslo spisu:	8014200878
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8014200878.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: I. C., bytom J., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sd/59/2014-26 zo dňa 12. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sd/59/2014-26 zo dňa 12. marca 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 14. apríla 2014 č. XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa podľa § 132 ods.1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), § 112 ods. 3 a 6, § 259 ods. 1, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) znížila navrhovateľovi od 14. mája 2014 starobný dôchodok na sumu 130,50 Eur mesačne. V dôvodoch rozhodnutia uviedla, že navrhovateľ neformálnou žiadosťou zo dňa 6. júna 2013 požiadal o prepočítanie starobného dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. Argumentoval tým, že podľa zovšeobecneného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (NS SR) uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 55/2001 po posúdení nároku na starobný dôchodok v súlade s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. a § 175 zákona č. 100/1988 Zb. je potrebné určiť sumu starobného dôchodku podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003 a článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 (ďalej len Dohovor). Pri posudzovaní nároku navrhovateľa na starobný dôchodok a pri určovaní dôchodkového veku, v súvislosti so zaradením doby výkonu služby do I. a II. kategórie funkcií, odporkyňa vychádzala z ustanovení § 132 ods. 1 písm. b), § 14 ods. 4 a § 175 zákona č. 100/1988 Zb. Podrobne poukázala na spôsob výpočtu výšky starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a zákona č. 100/1988 Zb. a aplikovanie Dohovoru. V závere

odôvodnenia napadnutého rozhodnutia konštatovala, že vyplácaná suma starobného dôchodku navrhovateľa je vyššia ako suma starobného dôchodku určená v súlade s rozhodnutím NS SR R 55/2011, preto v súlade s § 112 ods. 3 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z. znížila vyplácanú sumu starobného dôchodku od 14. mája 2014, t. j. odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa starobný dôchodok vyplatil. Navyiac, vyplatené sumy na starobnom dôchodku sa považujú za právom vyplatené.

Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne podľa § 2501 ods. 1 O. s. p. dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

Po citácii relevantných právnych predpisov § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. uviedol, že z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia vyplýva, že výsluhový dôchodok od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) plní funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia v sume zodpovedajúcej dobe trvania služobného pomeru, či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Právne predpisy Slovenskej republiky pri rozhodovaní o sume starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) neupravujú, akým spôsobom zabezpečiť od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) poskytnutie sumy starobného dôchodku len za doby zabezpečenia (poistenia), ktoré sa neprekrývajú s dobou výkonu služby, za ktorú už bol poskytnutý výsluhový dôchodok. Preto podľa čl. 7 ods. 5 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky je potrebné na zachovanie získaných nárokov od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) aplikovať Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 Zb. v Zbierke zákonov (ďalej len dohovor). Tento dohovor má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a preto na jeho vykonanie nie je potrebné prijať osobitný zákon; príslušné ustanovenia uvedeného dohovoru majú prednosť pred zákonmi o sociálnom zabezpečení (poistení), preto je nimi odporkyňa viazaná pri určení sumy starobného dôchodku poistenca, ktorý je poberateľom výsluhového dôchodku za tú istú sociálnu udalosť, ktorou je prežitie zákonom stanoveného dôchodkového veku na vznik nároku na starobný dôchodok. Pretože dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení), ktorý bol určený v súlade so zachovaním nárokov vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní vykonávaných v služobnom pomere do I. a II. kategórie funkcií, nastala situácia, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok a tiež na výsluhový dôchodok, je potrebné na určenie sumy starobného dôchodku aplikovať aj čl. 33 ods. 2 dohovoru.

Po doručení neformálnej žiadosti o prepočítanie dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. bol posúdený nárok na starobný dôchodok znovu. Z dôvodu, že navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania a z toho vykonával službu v I. a II. kategórii funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov, nárok na starobný dôchodok mu vznikol dovŕšením 57 rokov, dňom XX. I. XXXX.

Do vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľ získal 41 rokov doby zamestnania. Na účely určenia sumy starobného dôchodku je rozhodných 37 rokov; na dobu pred 18. rokom veku sa neprihliada. Priemerný mesačný zárobok podľa § 12 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokoch v rozhodnom období. Rozhodným obdobím je podľa § 12 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok, sú to kalendárne roky 1992 až 2001. Päť zárobkovo najlepších kalendárnych rokov sa v súlade s § 12 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. zisťuje porovnaním hrubých zárobkov za jednotlivé celé kalendárne roky. Priemerný mesačný zárobok bol vypočítaný za roky 1996,1995,1993,1994,1992 a upravený na 3.803,- Sk. Priemerný zárobok sa určil tak, že z priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 12 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb. v sume 7.358,- Sk sa suma 2.500,- Sk započítala v plnej výške, zo sumy

nad 2.500,- Sk do 6.000,- Sk sa započítala jedna tretina a zo sumy nad 6.000,-Sk do 10.000,- Sk sa započítala jedna desatina. Takto upravený priemerný mesačný zárobok sa zaokrúhlil na najbližšie koruny nahor.

Podľa § 22 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. je základná výmera starobného dôchodku navrhovateľa 55 % priemerného mesačného zárobku. Základná výmera sa od 21. roku zamestnania zvyšuje za každý ďalší rok zamestnania v I. pracovnej kategórii o 2 % priemerného mesačného zárobku (za 17 rokov o 34 %).

Suma starobného dôchodku navrhovateľa je 85 % priemerného mesačného zárobku, t. j. 3232,55000 Sk mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z. z. v znení zákona č. 639/2002 Z. z. o 4.893,68855,- Sk mesačne a zvýšenie podľa zákona č. 222/2003 Z. z. o 487,57431,- Sk mesačne na sumu 8.613,81286.- Sk mesačne.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku ďalej poukázal na znenie ustanovenia článku 33 ods. 2 Dohovoru, podľa ktorého ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto dohovore, a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, môžu sa dávky podľa tohto dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. Za uvedenú sociálnu udalosť podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je potrebné rozumieť prežitie ustanoveného veku, t. j. dôchodkového veku. Pretože navrhovateľ je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky, ktorá od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. plní funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v sume primeranej dobe trvania služobného pomeru a na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. bola navrhovateľovi započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy už zohľadnené v dávke z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, suma starobného dôchodku sa zníži podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky.

Suma starobného dôchodku zodpovedajúca zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku za celé roky, sa určí ako časť sumy starobného dôchodku, ktorá zodpovedá pomeru zamestnania, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku za celé roky, k úhrnu zamestnania, vrátane doby služby, ktoré je zhodnotené na určenie sumy starobného dôchodku.

Suma starobného dôchodku 6.052,94955401,-Sk mesačne zodpovedajúca zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku za celé roky, je určená ako súčin sumy starobného dôchodku 8.613,81286,- Sk mesačne a koeficientu 0,70270270 určeného ako podiel zamestnania, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku 26 rokov a úhrnu zamestnania vrátane doby služby, ktoré bolo zhodnotené na sumu starobného dôchodku 37,0000 rokov.

Suma starobného dôchodku 2.561,- Sk mesačne po zaokrúhlení je určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej zamestnaniu (vrátane doby služby) 8.613,81286,- Sk mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku 6.052,94955401,- Sk mesačne.

Suma starobného dôchodku sa ďalej podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. zvyšuje odo dňa priznania dôchodku, čo je o 163,- Sk na sumu 2.724,- Sk mesačne. Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 136/2008 Z.z. patrí navrhovateľovi za rok 2008 pôvodná suma zvýšenia o 139,- Sk, na sumu 2.863,- Sk mesačne. Podľa § 293ar ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 659/2007 Z.z k 1. januáru 2009 patrí navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 95,10 Eur mesačne. Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 450/2008 Z. z. patrí navrhovateľovi za

rok 2009 pôvodná suma zvýšenia, čo je o 6,70 Eur na sumu 101,80 Eur mesačne.

Suma starobného dôchodku navrhovateľa sa ďalej podľa § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. zvyšuje;

- od 1. januára 2010 o 3,05 % (o percentuálnu sadzbu určenú opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 413/2009 Z. z.), čo je o 3,20 EUR na sumu 105,00 EUR mesačne,
- od 1. januára 2011 o 1,8 % (o percentuálnu sadzbu určenú opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 404/2010 Z. z.), čo je o 1,90 EUR na sumu 106,90 EUR mesačne,
- od 1. januára 2012 o 3,3 % (o percentuálnu sadzbu určenú opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 344/2011 Z. z.), čo je o 3,60 EUR na sumu 110,50 EUR mesačne.
- od 1. januára 2013 o 11,20 EUR mesačne (o pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanovenú v § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z.) na sumu 121,70 EUR mesačne,
- od 1. januára 2014 o 8,80 EUR mesačne (o pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanovenú v § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z.) na sumu 130,50 EUR mesačne.

Z dôvodu, že vyplácaná suma starobného dôchodku navrhovateľa je vyššia ako suma starobného dôchodku určená v súlade s rozhodnutím NS SR č. R 55/2011, odporkyňa v súlade s § 112 ods. 3 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z. znížila starobný dôchodok navrhovateľa.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. Uviedol, že nenapáda rozhodnutie odporkyne o zvýšení výsluhového dôchodku, na ktoré sa odporkyňa podľa neho z nepochopiteľných dôvodov zamerala.

Poukázal to, že jednoznačne žiadal o prehodnotenie starobného dôchodku, ktorý poberá od XX. I. XXXX. Na priznanie tohto dôchodku k 56. roku veku má nárok o to väčší, nakoľko sa na rozdiel od iných bývalých vojakov o starobný dôchodok po dovŕšení 56 rokov veku písomne uchádzal, avšak prostredníctvom vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave bol uvedený do omylu.

Ďalej uviedol, že na spätnom priznaní dôchodku trvá aj preto, lebo z armády neodchádzal do dôchodku, ale odchádzal zo zdravotných dôvodov. Nikdy o starobný dôchodok nepožiadaval. Všetky zmeny v tomto smere pokladá za nespravodlivé a takéto rozhodnutia nepriaznivo ovplyvnili aj jeho ďalší život aj život jeho rodiny.

Odporkyňa k podanému odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uvádza v odvolaní považuje za neopodstatnené. Má zo to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporkyne zo dňa 14. apríla 2014 č. XXX XXX XXXX X o znížení starobného dôchodku navrhovateľa zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia. Uvedená skutočnosť vyplýva z opravného prostriedku navrhovateľa ako i z priloženého samotného rozhodnutia.

Napadnutým rozsudkom bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo 14. apríla 2014, ktorým bola navrhovateľovi podľa § 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. a § 112 ods. 3 a 6, § 259 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. znížená suma starobného dôchodku od 14. mája 2014 na 130,50 EUR mesačne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie vrátane služby zaradenej do I. a II. kategórii funkcií sa priznávajú k 31. decembru 2013.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí doba služby zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Doba služby zaradená do I. kategórie sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) tohto zákona a doba služby zaradená do II. kategórie ako zamestnanie uvedené v § 14 ods. 3 tohto zákona.

Z obsahu spisu krajského súdu ako i odporkyne je zrejmé, že navrhovateľovi, ktorý je poberateľom výsluhového príspevku, ktorý je považovaný za výsluhový dôchodok, odporkyňa priznala starobný dôchodok na základe jeho žiadosti od XX. I. XXXX. Dôchodkový vek bol určený podľa § 65 ods. 3 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. pripočítaním 18 kalendárnych mesiacov k veku 60 rokov, a to je dňom XX. I. XXXX, tento sa zhodoval s dňom, od ktorého navrhovateľ žiadal priznať dôchodok.

Po doručení neformálnej žiadosti o prepočítanie dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. bol posúdený nárok na starobný dôchodok znovu. Z dôvodu, že navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania a z toho vykonával službu v I. a II. kategórii funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov, nárok na starobný dôchodok mu vznikol dovŕšením 57 rokov, dňom XX. I. XXXX. Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003, preto nebolo možné aplikovať § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek pred 1. januárom 2004, t. j. dňa XX. I. XXXX., o nároku na starobný dôchodok odporkyňa v súlade s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. rozhodla podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými v zákone č. 461/2003 Z. z.

V uvedenej právnej veci v súlade s názorom krajského súdu ako i odporkyne najvyšší súd udáva, že suma starobného dôchodku je určená podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreným v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk pod číslom R 55/2011, podľa ktorého sumu starobného dôchodku je potrebné určiť v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb.

Z dôvodu, že suma starobného dôchodku bola vyššia ako suma starobného dôchodku určená v súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 55/2011, bolo potrebné znížiť sumu starobného dôchodku v súlade s § 112 ods.3 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z.

Navrhovateľ však vo svojom odvolaní nijakým spôsobom nespochybnil zákonnosť rozhodnutia odporkyne ako i vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil, pričom sa stotožnil s právnym posúdením veci, ktoré krajský súd náležite odôvodnil.

Námietky navrhovateľa neboli tak spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.